

DŁUBAĆ (23) *vb impf*

inf dłubać (3). ◇ *praes 1 sg* dłubię (4). ◇ *3 sg* dłubie (8). ◇ *3 pl* dłubią (4). ◇ *imp 2 sg* dłubi (1) [*w rymie*]. ◇ *3 sg* niech dłubie (1). ◇ *con 1 sg f* bych dłubała (1). ◇ *part praes* dłubiąc (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Grzebać, gmerać; dziobać; manticulari, palpare, tentare, tractare Cn (16) :

dłubać co czym (2): Auriscalpium. Lyżetzká co yá vřfý dłubyá. *Murm* 148; Dentiscalpium – Szpilka którą zeby dłubią. *Calep* 306a.

dłubać w co (1): A Kániá niech Myřzy řkubie/ Zadařwřzy řeb w ogon dłubie *RejPos* A2v.

dłubać na czym (1): Y to czego řam [*jastrzřb*] czářem nie dořkubie/ Więc druga Wronká zářię ná tym dłubie *RejZwierc* 210v.

dłubać w czym (7): Szpak řwir kocąc po polu/ iedno trawkę řkubye/ Albo řápa motyle/ álbo w gnoiu dłubye. *RejZwierc* 127; *RejPos* 358; Bo ty nędzniařká [...] tylko ták w ziemi dłubiać/ řkubać/ rycząc/ kopáiać/ nędzney żywnořci řzukáia. *RejZwierc* 156, 33v. *Cf Zwrot*.

Zwrot: »w mieszku, w łomoku dłubać« = *kraść* [*szyk zmienny*] (2 : 1): TEEn choć pátrzy ponuro/ wierz mi nic nie zgubi/ Y w mieszku mu chocia y řpi/ pomáľusku dłubi. *RejZwierc* 87; *RejZwierc* 236; A złodźieiek nowotny/ naprzod więc w rynřřtoku Gmerze: potym řię imie dłubać y w łomoku. *KlonWor* 36.

W przeni (4) :

dłubać w czym (3): My przedřię nie duřiać człowieká řzukamy/ A řnadź więřřzą niź w Pánu w nim nádzyeię mamy. [...] A on iáko y drudzy w tychże řmieciach dłubie. *RejWiz* 55; Tákrzeć nářz Szpak domowy/ chocia y chodzi w řzubie/ Ledwe tákrze řwir kocąc/ iź w gnoiu nie dłubye. *RejZwierc* 127, 118v.

Ze zdaniem dopełnieniowym: A ten řłáchetny Sokoł narodu ludzkiego/ Mogąc buiać wyřoko wlecze řie Kánię. Tuź náđ zyemią nizyuczko/ á co znaydzye dłubye/ Prawdnie iáko Puřtułká iedno Myřzy řkubye. *RejWiz* 65v.

Przeni: O zadawaniu tortur (1) :

Zwrot: »dłubać [*komu*] po kořciach řelazmi« (1): Iednym kořci piľuia/ drugim ręce nogi vcieráia/ drugim po kořciach pod řkorą řelázmi dłubia. *RejZwierc* 151v.

2. Drążyć, rzeźbić, żłobić; caelare, sculpere Mącz, Calag, Cn; cavare, scalpere Mącz, Cn; exculpere Calag, Cn; excavere, fingere Cn; incavare Calep (7) : Cavo, Wygłabiam/ dłubię/ wydrařam. *Mącz* 42b, 30b, 370b; Ryc/ et dłubáć. *Sculpere, exculpere, caelare. Calag* 52b; *Calep* 518a.

dłubać co (1): Sculpo, Rzezę/ dłubię/ czinię álbo cieřzę obrařy ták z kámienia yáko y z drzewá. *Mącz* 376b.

dłubać czym (1): Caestrum, Dłóto, Riwáđlnik/ álbo yne naczynie którym dłubia. *Mącz* 30c.

Synonimy: **1.** *dziobać, gmerać, grześć się, skubać*; **2.** *ryć, rzezać, wygłabiać*.

Formacje pochodne: *przedłubać, wydłubać, wydłubiać, wydłubować*.

Cf **DŁUBANIE, DŁUBANY**